

GENERÁLNÍ FINANČNÍ ŘEDITELSTVÍ

Lazarská 15/7, 117 22 Praha 1

Sekce metodiky a výkonu daní

Odbor nepřímých daní

V Praze

Nejčastější dotazy k pravidlům fakturace

Otázka č. 1)

Zákon o DPH (§ 34) hovoří o povinnosti zachovat věrohodnost původu a neporušenost obsahu daňového dokladu. Může být originální daňový doklad dodatečně opatřen razítky (např. „došlo dne“ apod.), či jinými dodatečnými informacemi (předkontace, datum skartace apod.)?

Náležitosti daňového dokladu jsou od 1.1.2013 vymezeny v ustanovení § 29 a násl. zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů (§ 29a – náležitosti daňového dokladu skupiny, § 30a náležitosti zjednodušeného daňového dokladu aj.). Obsahem daňového dokladu se rozumí náležitosti daňového dokladu ve smyslu uvedených ustanovení. Pokud doklad pro prokázání nároku na odpočet daně neobsahuje všechny předepsané náležitosti, lze dle ustanovení § 73 odst. 5 zákona o DPH nárok prokázat jiným způsobem. S účinností od 1.1.2013 je v zákoně od DPH dále vymezeno v ustanovení § 34, že u daňového dokladu musí být od okamžiku jeho vystavení do konce lhůty stanovené pro jeho uchování zajištěna věrohodnost původu, neporušenost jeho obsahu a jeho čitelnost. Z důvodu zajištění neporušenosti obsahu daňového dokladu byla od výše uvedeného data zrušena povinnost doplňovat údaje přímo na daňový doklad, popř. zjednodušený daňový doklad, neboť nově platí, že obsah daňového dokladu v listinné i v elektronické podobě musí zůstat od doby jeho vystavení po ukončení lhůty pro jeho uchování nezměněn. Dodatečné informace by daňový subjekt měl zaznamenat v evidenci pro účely daně z příděné hodnoty, kterou je povinen vést ve smyslu ustanovení § 100, popř. § 100a zákona o DPH, případně jiným způsobem, kterým neporuší původní obsah daňového dokladu. Pokud budou na daňový doklad doplněny údaje nad rámec povinných náležitostí daňového dokladu, tj. pokud obsah daňového dokladu požadovaný podle zákona o DPH doplněním dalších údajů zůstane nezměněn, bude takový doklad považovaný za neporušený. Doplněné údaje však nesmí pozměňovat povinné náležitosti daňového dokladu vymezené v ustanovení § 29 a násl. zákona o DPH.

Otázka č. 2)

Je nutno informaci podle § 29 odst. 2 písm. b) a c) zákona o DPH (“vystaveno zákazníkem“, „daň odvede zákazník“) či jiné informace obdobného charakteru při použití zvláštních režimů na dokladech vystavených podle českých předpisů uvádět v českém jazyce podle požadavků příslušných ustanovení, nebo je možné využít i jiných jazykových mutací?

Lze použít i text v jiných jazykových mutacích, který však musí přesně odpovídat jednotlivým jazykovým verzím směrnice. Uchovatel je povinen na žádost správce daně zajistit český překlad daňového dokladu (§ 35 odst. 5 zákona o DPH).

Otázka č. 3)

Jaký je výklad ustanovení § 26 odst. 3 zákona o DPH, dle kterého s použitím daňového dokladu v elektronické podobě musí souhlasit osoba, pro kterou se plnění uskutečňuje?

Daňový doklad má elektronickou podobu tehdy, pokud je vystaven a obdržen elektronicky. Osoba, pro kterou se plnění uskutečňuje, musí souhlasit s použitím daňového dokladu v elektronické podobě. Pokud tato osoba s použitím daňového dokladu v elektronické podobě nesouhlasí, nelze daňový doklad v této podobě vystavit a dále používat. Souhlas osoby, pro kterou se plnění uskutečňuje, je nutný pro veškerá použití daňového dokladu v elektronické podobě, což zahrnuje nejen vystavení daňového dokladu. Jde-li o formu souhlasu, volba způsobu udělení tohoto souhlasu není předepsána, tj. je ponechána plně na účastnících obchodní transakce. Souhlas lze udělit jakýmkoliv formálním či neformálním způsobem, přičemž může být udělen i tichý souhlas. Tichým souhlasem se rozumí například zaúčtování daňového dokladu. Ustanovení § 26 odst. 3 zákona o DPH však v žádném případě nelze vykládat tak, že osoba, pro kterou se plnění uskutečňuje, s použitím daňového dokladu v elektronické podobě souhlasit musí a jinou možnost nemá. Naopak, osoba, pro kterou se plnění uskutečňuje může s použitím daňového dokladu v elektronické podobě nesouhlasit a potom nesmí být takovýto doklad pro dotčený případ vystaven ani používán.

Otázka č. 4)

Lze zajistit věrohodnost původu a neporušenost obsahu daňového dokladu předložením shodného daňového dokladu na straně poskytovatele i příjemce plnění?

V případě prokazování věrohodnosti původu a neporušenosti obsahu daňového dokladu může být doložení shodného daňového dokladu na straně poskytovatele i příjemce plnění jedním ze způsobů prokazování této skutečnosti. Tento způsob však nelze doporučit jako vhodnou resp. dostatečnou formu zajištění věrohodnosti původu a neporušenosti obsahu všech daňových dokladů plátce, i s ohledem na možný vliv vůle a postupů druhé smluvní strany. Lze tudíž doporučit takové způsoby zajištění uvedených vlastností dokladu, které jsou nezávislé na vystaviteli (potažmo příjemci) dokladu. Případné předložení shodných dokladů jak na straně dodavatele, tak na straně odběratele používat jen jako možný způsob dokazování uvedených vlastností dokladu v individuálních případech, resp. jako jeden z možných prvků dokazování.

Otázka č. 5)

Lze uchovávat mimo tuzemsko také daňové doklady v listinné podobě?

Obecně platí, že uchovatel se sídlem nebo provozovnou v tuzemsku je povinen uchovávat daňové doklady v tuzemsku. Pokud vyjdeme z ustanovení § 35 zákona o DPH, který upravuje toto obecná pravidlo pro uchovávání daňových dokladů, lze formálním výkladem druhé věty odst. 3 § 35 uzavřít, že uchovatel se sídlem nebo provozovnou v tuzemsku může uchovávat daňové doklady mimo tuzemsko pouze pokud k těmto dokladům umožní

nepřetržitý dálkový přístup. Toto se z praktického hlediska jeví jako realizovatelné jen v případě daňových dokladů uchovávaných v elektronické podobě. Z pohledu proklamované zásady rovnoprávného přístupu k oběma formám daňových dokladů (elektronické i listinné), lze nicméně připustit, kdy i daňový doklad v listinné podobě lze uchovávat mimo tuzemsko. Ovšem pouze za podmínky, že uchovatel vždy zajistí pro správce daně bezodkladně, a to s ohledem na základní zásady správy daní vymezené v zákoně č. 280/2009 Sb., daňový řád, na jeho požádání přístup těmto dokladům a to v tuzemsku (sídlo či provozovna plátce popř. předložení v prostorách správce daně). Samozřejmě platí, že pokud uchovatel se sídlem nebo provozovnou v tuzemsku uchovává daňové doklady mimo tuzemsko, je povinen předem oznámit správci daně místo jejich uchování.

Plátci, kteří v tuzemsku sídlo ani provozovnu nemají, mohou uchovávat doklady mimo tuzemsko bez tohoto omezení.

Otázka č. 6)

Pokud uchovatel převede daňový doklad v listinné podobě do podoby elektronické (např. skenováním) a v této podobě pak daňový doklad uchovává, může být daňový doklad v listinné podobě následně skartován?

Při převodu daňového dokladu z listinné podoby do elektronické podoby je nezbytné zajistit věrohodnost původu daňového dokladu, neporušenost jeho obsahu a jeho čitelnost. Pokud je tedy z pohledu zákona o DPH zajištěna při převodu věrohodnost původu a neporušenost obsahu daňového dokladu i jeho čitelnost, lze původní daňový doklad v listinné podobě skartovat. V daném ohledu by však měl každý uchovatel zhodnotit míru rizika, kterou s sebou skartování originálního daňového dokladu vystaveného v listinné podobě přináší a to zejména z důvodu případných budoucích soukromo – právních řízení apod.

Otázka č. 7)

Je některá z forem daňového dokladu pro správce daně důvěryhodnější nebo pro plátce z hlediska prokazování výhodnější či praktičtější?

Zákon o DPH klade v souladu se směrnicí Rady 2010/45/EU na obě formy daňových dokladů (listinnou i elektronickou) stejné podmínky pro prokazování jejich zajištění. V obou případech je třeba vždy zajistit vazbu na plnění, k němuž se daňový doklad vztahuje. To se provede důkazy o tom, že daňový doklad byl vystaven poskytovatelem plnění nebo jeho zmocněncem (tzv. věrohodnost původu dokladu) a že daňový doklad nebyl po vystavení změněn (tzv. neporušenost obsahu). Věřohodnost původu daňových dokladů a neporušenost jejich obsahu lze jak u daňových odkladů v listinné podobě, tak také u daňových dokladů v elektronické podobě, zajistit prostřednictvím kontrolních mechanismů procesů, které vytvářejí spolehlivou vazbu mezi daňovým dokladem a daným plněním. U daňových dokladů v elektronické podobě lze věrohodnost jejich původu a neporušenost jejich obsahu vedle kontrolních mechanismů procesů zajistit také uznávaným elektronickým podpisem, uznávanou elektronickou značkou nebo elektronickou výměnou informací EDI.

Z praktického pohledu se tak může elektronická fakturace jevit vhodnější – pouhým připojením zaručeného elektronického podpisu/značky lze zajistit věrohodnost původu dokladu a neporušenost jeho obsahu. Toto může do jisté míry více usnadnit doložení vazby na plnění a jeho prokázání.

Otázka č. 8)

Dodavatel mi posílá daňové doklady e-mailem bez elektronického podpisu. Je možné je po vytištění z počítače vymazat?

Zákon o DPH v § 35a uvádí, že lze převádět daňové doklady z listinné do elektronické podoby a naopak. V zásadě žádné podmínky pro konverzi neklade. Pokud si uchovatel daňový doklad vytiskne a e-mail vymaže, stále mu ovšem zůstává povinnost prokázat věrohodnost původu daňového dokladu a neporušenost jeho obsahu stejně, jako před případnou konverzí daňového dokladu. Pokud je tedy z pohledu zákona o DPH zajištěna věrohodnost původu a neporušenost obsahu daňového dokladu i jeho čitelnost, lze daňový doklad (resp. e-mail, kterým byl tento doklad doručen) vymazat (princiálně se jedná o obdobný případ jako u skartace daňového dokladu vystaveného v listinné podobě, který byl naskenován – viz. dotaz č. 7). Samotná skutečnost, že dodavatel uchovává vystavené daňové doklady v elektronické podobě a odběratel v listinné podobě je z pohledu zákona o DPH irelevantní. Nicméně konkrétní postup v takovém případě je stále na zvážení plátce a to z pozice posouzení dostatečnosti zajištění jeho dokladů v komplexu všech prvků, které k tomuto používá.

Otázka č. 9)

Co se rozumí vystavením daňového dokladu?

Vystavením daňového dokladu se rozumí jeho vyhotovení a předání/zpřístupnění osobě, které je daňový doklad určen.

Dotaz 10)

Je možné vystavit a odeslat odběrateli daňový doklad v listinné podobě a následně ho archivovat pouze prostřednictvím elektronických prostředků v podobě zdrojových dat (např. v účetním programu)?

Pokud plátce vystaví odběrateli daňový doklad v listinné podobě, nemusí sám pro sebe tisknout jeho kopii k archivaci. Je oprávněn tento doklad uchovávat v elektronické podobě jako zdrojová data, ze kterých je možné kdykoliv kopie daňového dokladu vytisknout. Musí nicméně zaručit věrohodnost původu a neporušenost obsahu tohoto daňového dokladu, např. prostřednictvím auditní stopy nebo jinak.

Dotaz 11)

Je možné vystavit a odeslat daňový doklad v elektronické podobě (např. pdf. s elektronickým podpisem) a následně ho archivovat prostřednictvím elektronických prostředků v podobě zdrojových dat?

Vystaví-li plátce elektronický daňový doklad, nemusí jej archivovat ve formátu, v němž jej předal zákazníkovi. Zákon o DPH tuto povinnost neukládá. Daňový doklad lze uchovávat jako zdrojová data, pokud je možné kdykoliv toto zobrazit v čitelné podobě a pokud je zaručena věrohodnost původu a neporušenost obsahu tohoto daňového dokladu, např. prostřednictvím auditní stopy.

Dotaz 12)

Jsou splněny požadavky zákona o DPH na daňové doklady v případě, kdy daňový doklad je odběratelům k dispozici na webovém portálu, kde po zadání unikátního kódu dojde k vygenerování daňového dokladu ve formě např. pdf. bez elektronického podpisu a následně je dodavatelem archivován prostřednictvím elektronických prostředků v podobě zdrojových dat ?

Za předpokladu, že daňový subjekt zaručí věrohodnost původu a neporušenost obsahu tohoto daňového dokladu, je tento postup jako součást auditní stopy přípustný. Zákon neukládá povinnost uchovávání daňových dokladů v elektronické podobě výhradně v tom formátu, v němž byly předány zákazníkovi.

Dotaz 13)

Jak se po novele zákona k 1. lednu změnila obecné zákonné požadavky na prokazování z pohledu daňových dokladů a nároku na odpočet daně?

Z pohledu prokazování nároku na odpočet daně v podstatě k žádným zásadním změnám nedochází. Pro uplatnění nároku na odpočet daně je plátce i nadále povinen splnit podmínky vymezené v ustanovení § 73 zákona o DPH a v souladu s daňovým řádem svá tvrzení (což se týká i nároku na odpočet daně na vstupu) prokázat. I před novelou zákona o DPH (tj. do konce roku 2012) bylo povinností plátce předložit důkazy o tom, že se plnění uskutečnilo, v jakém rozsahu, že tento rozsah odpovídá údajům na daňovém dokladu a že tento daňový doklad nebyl pozměněn, případně že není falzem. Prokázání vazby na konkrétní plnění je klíčové, neboť pouhý formálně perfektní daňový doklad sám o sobě výše uvedené skutečnosti neprokazuje.

Dotaz 14)

Má-li plátce archivovány daňové doklady v elektronické podobě a současně zaručuje věrohodnost původu a neporušenost obsahu těchto daňových dokladů prostřednictvím auditní stopy, vzniká povinnost související dokumentaci rovněž archivovat v elektronické podobě?

Forma archivace dokumentů prokazující auditní stopu není rozhodující, tj. související dokumentaci tvořící auditní stopu je možné archivovat v listinné i elektronické podobě dle rozhodnutí plátce.